

Ομιλία στο «3 Σεμινάριο ψυχοκοινωνικής στήριξης του παιδιού με καρκίνο και της οικογένειάς του» - Ογκολογικό Τμήμα Νοσοκομείου Παιδων «Αγλαΐα Κυριακού», 8-9 Νοεμβρίου 2002.

Κατ' αρχάς, θα ήθελα να εκφράσω την ειλικρινή και πηγαία ευγνωμοσύνη μου στην κ. Κοσμίδη, πού με τόση ευγένεια πήρε την πρωτοβουλία να με καλέσει σ' αυτή τη συνάντηση πού σκοπό της έχει την ψυχοκοινωνική στήριξη του παιδιού με καρκίνο και της οικογένειάς του.

Παράλληλα όμως, θα επιθυμούσα να εκφράσω και τη σαφή αμηχανία μου για το ότι συμφώνησα να μιλήσω για κάτι τόσο αληθινό, τόσο ανθρώπινο, τόσο απαιτητικό, πού όμως από τη φύση του δεν αντέχει στο λόγο, δεν εκφράζεται με το στόμα, δεν μπαίνει σε λέξεις, δεν δημοσιοποιείται σε ακροατήριο, πολύ δε περισσότερο, δεν προσδιορίζεται ως απάντηση κάποιου πού δήθεν γνωρίζει στο ερώτημα κάποιων άλλων πού σίγουρα πονούν. Ίσως είναι το κατ' εξοχήν θέμα για το οποίο δεν μπορεί και δεν πρέπει να γίνουν ομιλίες. Είναι πολύ βαθύ για να έλθει στην επιφάνεια της συνειδητοποίησης. Είναι πολύ επώδυνο για να χωρέσει στον ορίζοντα των αντοχών μας. Είναι πολύ προσωπικό για να εντοπισθεί στο στερέωμα του δημόσιου λόγου. Ίσως αυτό το ερώτημα να πονάει πιο πολύ και από την αιτία πού το δημιουργεί. Διότι όλοι ξέρουμε πώς δεν έχει εύκολη απάντηση. Και όμως είναι τόσο επίμονο και αληθινό.

Γιατί σε μένα, Θεέ μου; Ηχεί στα αυτιά μου αυτό το ερώτημα και αντηχεί βαθιά στην καρδιά μου. Είναι το ερώτημα κάθε γονιού πού το παιδί του πάσχει ή κάθε ανθρώπου πού έχει χτυπηθεί από ανίατη ασθένεια. Πώς είναι δυνατόν αυτό το ερώτημα να μεταμορφωθεί σε ομιλία, συμβουλή, γνώμη ή απάντηση; Το ερώτημα αυτό συνεχώς διατυπώνεται και απαντάται μόνο με δάκρυα, όχι με λέξεις· με αισθήματα, όχι με σκέψεις· με σιωπή, όχι με απόψεις· με συμπόνια, όχι με απαντήσεις. Ίσως εγώ θα έπρεπε να είμαι ο ακροατής κι εσείς όλοι, γονείς, παιδιά, νοσηλευτές, γιατροί, οί ομιλητές. Πώς να το κάνουμε; Συχνά τα μάτια μιλούν πιο εύγλωττα από το στόμα, ο στεναγμός πιο δυνατά από τη σκέψη και ή πονεμένη

απορία εκφράζει περισσότερο την αλήθεια από την όποια απάντηση. Γι' αυτό και αισθάνομαι ντροπή να μιλήσω εγώ σε σας.

Δέχθηκα όμως με πολλή χαρά την τιμή αυτής της δημόσιας ντροπής, ως ευκαιρία κοινωνίας μαζί σας. Εγώ δεν ήλθα εδώ να μιλήσω σε σας σαν σε κάποιους άλλους πού πρέπει να τους πούμε τον καλό λόγο. Διότι οί άλλοι τελικά δεν είναι «άλλοι», άλλα είναι το αγνότερο και αναγκαιότερο κομμάτι του εαυτού μας, μια πού ή συνάντηση μαζί τους μέσα μας, καταργεί το εγώ μας. Σκέφθηκα λοιπόν να έλθω για να δανείσω τα χείλη μου στην ανάγκη της δικής σας ψυχής να εκφράσει το βουβό της πόνο και να διατυπώσει την επίμονη απορία της. Μόλις μου έδωσε το θέμα ή κ. Κοσμίδη, μου πρότεινε να επισκεφθούμε τους θαλάμους με τα παιδιά. Απέφυγα να συναινέσω. Έριξα μια ματιά στους τοίχους του πρωτότυπου γραφείου της, πού ήταν γεμάτοι από πρόσωπα πονεμένα και ελπιδοφόρα, πληγωμένα και αγωνιστικά. Άλλα ακόμη βρίσκονται κοντά μας για να πολλαπλασιάζουν τη χαρά, και άλλα μας έχουν φύγει για να προκαλούν την ανάγκη της συνάντησης μαζί τους στην αγκαλιά του Θεού. Τα βιβλία σ' αυτό το γραφείο ήταν πιο λίγα από τις φωτογραφίες. Οι πολλές επιστημονικές γνώσεις πιο φτωχές από το περίσσειμα της αλήθειας της ζωής. Οι απορίες και το άγνωστο πιο ξέθωρα από τη λάμψη της παράξενης αγάπης αυτού του χώρου. Βγήκαμε από το γραφείο της και νόμιζα ότι έβγαινα από την αλήθεια για να μπω στο ψέμα αυτής της ζωής, άλλα με μια ανομολόγητη ανακούφιση. Σκόνταψα όμως στην μεγαλύτερη αλήθεια. Στο σαλόνι, σε ένα τραπεζάκι, έπαιζαν επιτραπέζια παιχνίδια τρία παιδάκια δίχως μαλλιά, με πρόσωπα ωχρά, με ενδοφλέβιες χημείο - θεραπευτικές παροχές στα χέρια. Δίπλα τους ισάριθμες νεαρές μητέρες και ένας παππούς. Τα μάτια των μεγάλων μονομιάς καρφώθηκαν επάνω μου. Τα παιδάκια αμέριμνα συνέχισαν τη διασκέδαση τους. Εγώ αμήχανα δεν τολμούσα να δώσω το ψεύτικο χαμόγελο του «καλού παπά», πού ήλθε να κάνει την καλή του πράξη. Ποτέ το βλέμμα των γονέων και ή αμεριμνία των παιδιών δεν με είχαν τόσο βαθιά τρυπήσει. Η εικόνα αυτή αυτόματα μεταμορφώθηκε σε ερώτημα πού ηχεί στα αυτιά μου μέχρι αυτή τη στιγμή. Τα μάτια αυτά διψούσαν για μια γουλιιά απάντησης στην πιο λακωνική, αλλά πιο εσώτερη απορία πού σχηματίζεται στην καρδιά κάθε φυσιολογικού ανθρώπου: Γιατί σε μένα, Θεέ

Τελικά, τα πονεμένα μάτια μπορούν να ξεδιψάσουν μόνο με το δάκρυ τους. Όχι με το λόγο μου, σκέφθηκα. Τους αποχαιρέτησα και πήρα μαζί μου, μαζί με την ανάμνηση της έκφρασης τους, το ερώτημα

Γιατί;

Γιατί ό πόνος; Γιατί ή αδικία; Γιατί τα παιδάκια ; Γιατί τόσο πρόωρα; Γιατί με αυτό τον τρόπο; Γιατί την απεριγραπτη χαρά της αθώας παρουσίας τους να τη διαδέχεται ό αβάσταχτος πόνος; Γιατί; Και αν είναι για το άγνωστο καλό μας, γιατί αυτό το καλό μας να είναι τόσο πικρό;

Γιατί σε μένα;

Τι κακό έκανα; Που να ψάξω να βρω μέσα μου την άγνωστη σε μένα αιτία; Και αν φταίω εγώ, δεν μπορώ κάτι να κάνω για να αναστρέψω τα πράγματα; Και ποιος ό λόγος εξαιτίας μου να υποφέρει αυτό το αθώο πλασματάκι; Αυτό μου φαίνεται πιο αδύνατο να το αντέξω. Κινδυνεύω να χάσω και τη λίγη και ασθενική πίστη μου. Τελικά ποιο το όφελος αυτής της ιστορίας;

Γιατί σε μένα, Θεέ μου;

Δεν είμαι παιδί Σου ; Δεν είσαι Θεός αγάπης ; Τι σχέση μπορεί να έχει η αγάπη Σου με το μαρτύριο μου; Πώς να με προσελκύσουν τα μαστιγώματα σου ; Πώς συνδυάζεται ή

καλοσύνη Σου του σκανδαλισμού;

Νέο ζευγάρι! Μόλις έχουν γνωρισθεί. Το δράμα τους: να ζήσουν την αγάπη τους. Όσο πιο έντονα γίνεται! Όσο πιο πλούσια! Όσο πιο βαθιά! Αυτό είναι ζωή! Αυτό δεν έχει μόνο γλύκα και ομορφιά· έχει δύναμη. Δεν αντέχει μόνο του, δεν περιορίζεται από την αυτάρκεια του. Αυτό γεννά, πολλαπλασιάζεται, δίνει ζωή.

Μέσα στη ζάλη της αγάπης τους παντρεύονται. Περνάει τόσο όμορφα ο πρώτος καιρός! Κοιτιούνται στα μάτια και επιβεβαιώνουν την πεποίθησή τους ότι όλα θα πάνε καλά. Κανένα συννεφάκι δεν θα σκιάσει τη λιακάδα των ονείρων τους.

Τώρα περιμένουν ένα παιδί. Σ' αυτό επικεντρώνεται ή καταξίωση της κοινής τους ζωής. Αυτό προσδιορίζει το όνειρο τους. Αυτό περιμαζεύει τις ελπίδες τους. Η κοπέλα είναι έγκυος. Το χαμόγελο τους ξεπερνά σε άνοιγμα την αγκαλιά τους. Είναι ή πρώτη φορά που στην αγάπη τους μπαίνει κάποιος άλλος που, ενώ δεν φαίνεται, την πολλαπλασιάζει και τη στερεώνει. Οι αλλοιώσεις του γυναικείου σώματος πιστοποιούν τα σημάδια μιας νέας ζωής που γεννιέται από αγάπη, αλλά και ή ίδια γεννά αγάπη. Το μικρό, αόρατο έμβρυο, που το καταλαβαίνουν χωρίς να το βλέπουν, δίνει το ίδιο ζωή στους γονείς. Πράγματι, ανακαλύπτουν ότι αγαπιούνται όχι μόνο πιο πολύ αλλά και διαφορετικά. Η ποιότητα της σχέσης τους αναβαθμίζεται..

Η κοπέλα είναι ήδη μητέρα. Απλά περιμένει να σφιξει στην αγκαλιά της το παιδάκι της. Η μέρα του τοκετού έρχεται. Το φυσικό πόνο τον διαδέχεται ή χαρά μιας καινούργιας ζωής, ή ομορφιά μιας νέας παρουσίας στο σπίτι, ή έκπληξη ενός ανεπανάληπτου προσώπου. Μαζί του περνάνε χαρές, ξενύχτια, αγωνίες, φροντίδα, αγκαλιές, φιλιά, παιχνίδια, όνειρα. Το παιδάκι μεγαλώνει. Αρχίζει να κουνιέται, να χαμογελάει, να μιλάει, να περπατάει, να κάνει τις πρώτες του ζημιές, ίσως να πηγαίνει στο σχολείο.

Ο σύνδεσμος αυξάνει. Οι φόβοι διαδέχονται ο ένας τον άλλο. Ακούμε ότι κάποιος άλλο παιδί προσβάλλεται από σοβαρή ασθένεια. Το χαμόγελο μας κόβεται. Αλλά για λίγο. Βαθείς φόβοι, ενδόμυχοι, περιγράφουν την ατμόσφαιρα της ψυχής και προσδιορίζουν την ταυτότητα της διαθέσεως μας. Όχι, αποκλείεται! Αυτό δεν θα συμβεί σε μας. Κάποιος λόγος υπάρχει και ή αρρώστια χτύπησε το άλλο σπίτι. Η πιθανότητα να επισκεφθεί και το δικό μας είναι από μικρή έως σχεδόν ανύπαρκτη. Με τα ψήγματα της πίστης που έχουμε, σταυροκοπιόμαστε μυστικά. Αν υπάρχει Θεός, θα μας δει, θα μας προστατεύσει· τώρα μάλιστα που προλάβαμε, έστω ψυχολογικά, να Τον επικαλεσθούμε. Έξαλλου, ο Θεός είναι αγάπη. Αν δεν λυπηθεί εμάς, θα λυπηθεί το καημένο το παιδάκι μας. Είναι τόσο αθώο

Το παιδί μας όμως εκεί που παίζει, ζαλίζεται ή κάποιο πρωινό εμφανίζει υψηλό πυρετό που διαρκεί για μέρες και δεν πέφτει ή πονάει επίμονα και ανεξήγητα. Φοβόμαστε. Είμαστε όμως βέβαιοι πως οι εξετάσεις θα δείξουν ίωση ή, στη χειρότερη περίπτωση, κάποια παιδική ασθένεια που στο παρελθόν μεν ταλαιπωρούσε τον κόσμο, στις μέρες μας όμως αντιμετωπίζεται με επιτυχία.

Έχουν περάσει αρκετές μέρες. Την αιθρία της χαράς μας την διακόπτουν οι αλλεπάλληλοι κεραυνοί των ιατρικών γνωματεύσεων. Είναι καρκίνος (στα αγγλικά κάβουρας). Η διάγνωση θυμίζει το νόστιμο θαλασσινό, που όμως τώρα ή μία του δαγκάνα σφιγγει το μυαλό μας και ή άλλη κατατρύπει την καρδιά μας. Αυτό που με λαιμαργία συνήθως καταβροχθίζουμε, τώρα κατατρώει την ύπαρξη μας. Ούτε που θέλουμε να το σκεφτούμε, ούτε που μπορούμε να το συνειδητοποιήσουμε. Πριν από λίγες μέρες σφιχταγκαλιαζόμασταν που ο Θεός μας χάρισε ένα δικό Του αγγελούδι. Σήμερα ή αγκαλιά μας σαν λεκάνη μαζεύει τα δάκρυα μας, μήπως πρόωρα περιμαζέψει το δικό μας τώρα αγγελούδι.

Την καταιγίδα των ιατρικών εξετάσεων την διαδέχεται το σφυροκόπημα των αναπάντητων γιατί. Γιατί, Θεέ μου, τόσος πόνος; Τι φταίει αυτό το αθώο πλασματάκι; Γιατί το δικό μου το παιδί, πού μου φαντάζει το καλύτερο, και όχι ένα άγνωστο και απόμακρο; Γιατί να πονάει, να ταλαιπωρείται, να βασανίζεται αμίλητα και αδιαμαρτύρητα, ανυποψίαστο να υπομένει; Γιατί να κινδυνεύει πρόωρα να εγκαταλείψει τα παιχνιδάκια του, τα όνειρα μας, την προοπτική του, τα αδελφάκια του, εμάς, τους γονείς του, αυτό τον κόσμο; Γιατί να συμβαίνουν όλα αυτά και καμιά λογική να μην μπορεί να μας συμπαρασταθεί, καμιά ερμηνεία να μας παρηγορήσει, κανένας λόγος να μας στηρίξει, κανένας Θεός να μας αγγίξει;

Ξεφεύγουμε από αυτά και ζητούμε καταφύγιο στη λογική κάποιου θαύματος. Που ξέρεις; Ο Χριστός ανέστησε την κόρη του Ιαείρου ή το γιο της χήρας της Ναΐν. Θεράπευσε την κόρη της Χαναναίας και το δούλο του εκατόνταρχου. Ο Θεός αγαπά ιδιαίτερα τα παιδάκια και στην αθωότητα τους διαρκώς μας προτρέπει να μαθητεύουμε. Η αγάπη Του είναι ανεξάντλητη. Τόσα θαύματα γίνονται μακριά μας και έγιναν στο παρελθόν, γιατί να μη γίνει και ένα στις μέρες μας και στο παιδάκι μας; Τι Θεός είναι; Ένα θαύμα δεν μπορεί να κάνει; Η προσπάθεια όμως να παρηγορηθούμε επιτείνει τη δοκιμασία μας. Τα θαύματα είναι θαύματα διότι δεν είναι και τόσο συχνά. Κι αν πάλι κάνει το θαύμα σε μας, αυτό δεν είναι αδικία; Γιατί μερικοί να ζουν την ευεργετική παρουσία Του και άλλοι να την στερούνται; Γιατί κάποιοι να Τον δοξάζουν και οί υπόλοιποι, οί πολλοί, να ταπεινώνονται απίστευτα και να Τον εκλιπαρούν; Και αν πάλι μπορεί να κάνει το θαύμα, γιατί δεν θεραπεύει όλους ή, πολύ περισσότερο, γιατί δεν καταργεί τις ασθένειες, να ζήσουμε τα λίγα χρονάκια μας ήσυχα και με χαρά; Μήπως τελικά υπάρχει Θεός για να βασανιζόμαστε ή δεν υπάρχει και απλά βασανιζόμαστε;

Κάποιοι μας πλησιάζουν και μας λένε ότι μας αγαπάει ο Θεός και γι' αυτό επιτρέπει τη δοκιμασία. Αυτούς πού μας παρηγορούν, και απαντούν στον πόνο μας με συμβουλές και λόγια, γιατί δεν τους αγαπάει και αγαπάει μόνο εμάς; Γιατί τα δικά τους τα παιδιά να παίζουν αμέριμνα και να γελούν, και το δικό μας χλωμό να ζει μέσα στα φάρμακα και τις μπουκάλες; Γιατί τα παιδιά τους να διασκεδάζουν με αστεία και παιδικές αταξίες, και το δικό μας να ξεγελιέται με τα ψεματάκια μας και τις χαζοελπίδες ότι δήθεν θα γίνει καλά και θα ξαναπάει στο σχολείο; Γιατί αυτοί να μπορούν να χτίσουν δράμα για τα παιδιά τους, κι εμείς να τρέμουμε στη σκέψη του μέλλοντος και της προοπτικής τους;

Κι αν υποθέσουμε ότι ο Θεός αποφασίζει να μην αρρωσταίνουν τα παιδάκια, πώς ανέχεται και πώς συμβαδίζει με την αγάπη και τη θεότητα Του να βασανίζονται οι μεγαλύτεροι; Άλλα και η ζωή γιατί να είναι τόσο τραγική; Γιατί να φοβάσαι να αγαπήσεις; Να διστάζεις να δοθείς; Να το σκέφτεσαι να συνδεθείς; Όσο πιο δυνατή είναι η αγάπη, τόσο περισσότερο πονάει ο χωρισμός. Όσο πιο βαθιά είναι τα αισθήματα, τόσο πιο πολύ πληγώνει ο πόνος. Αλήθεια, γιατί; Μοιάζει ώρες, ώρες αυτά τα «γιατί» να φτάνει που υποφέρουμε. Κάποιοι μας συμβουλεύουν να μη ρωτάμε· δεν επιτρέπονται τα «γιατί» στο Θεό. Ίσως αυτή η αμαρτία μας να είναι υπεύθυνη για την ταλαιπωρία του παιδιού μας.

Και όμως αυτά τα «γιατί», όταν διατυπώνονται ταπεινά και με ήσυχο πόνο, συνθέτουν όχι μόνο την εικόνα του πιο αληθινού εαυτού μας, άλλα και εκφράζουν την πιο αληθινή υπαρξιακή απορία αυτού του κόσμου.

Η «ευλογία» του πόνου

Ευλογημένα «γιατί»! Τα καθαγίασε ο Ίδιος ο Χριστός στο σταυρό: «Θεέ μου, Θεέ μου, ίνατι με εγκατέλιπες;». Θεέ μου, γιατί μου το έκανες αυτό; Τι σου έκανα; Δεν είμαι ο Γιος σου;

Το ίδιο ακριβώς ερώτημα με το δικό μου· και έμεινε και αυτό αναπάντητο. Έμεινε αναπάντητο στα φαινόμενα. Τα γεγονότα όμως φανέρωσαν την απάντηση.

Τέτοια πολλά «γιατί» βγήκαν και από το στόμα του πολύαθλου Ιώβ η τη γραφίδα του τραυματισμένου Δαβίδ, δύο ανθρώπων που οι τραγικοί θάνατοι των παιδιών τους σφράγισαν το πέρασμα τους από την Ιστορία και πού μας παρουσιάζονται συχνά ως μοναδικά

πρότυπα πίστης, εγκαρτέρησης και υπομονής.

Το ερώτημα αυτό το απευθύνουμε στο Θεό, το λέμε στον εαυτό μας, το επαναλαμβάνουμε στους ανθρώπους που νιώθουμε ότι ιδιαίτερα μας αγαπούν. Το λέμε κυρίως για να εκφράσουμε το μέσα μας, το λέμε όμως και προσδοκώντας το χάδι μιας απάντησης. Ποιος όμως μπορεί να δώσει μια απάντηση; Ακόμη κι αν την ξέρει, ποιος μπορεί να μας την πει; Λέγει ο Μέγας Βασίλειος προς πενθούντα πατέρα ότι ο πόνος κάνει τον άνθρωπο τόσο ευαίσθητο, ώστε μοιάζει με το μάτι πού δεν ανέχεται ούτε το φτερό. Και η πιο τρυφερή κίνηση αυξάνει τον πόνο του πονεμένου. Και η πιο Εκεί διακριτικά κρύβεται και η απάντηση. Έτσι γεννιέται στην καρδιά ή παρηγοριά, της οποίας η γλύκα και η ανακούφιση είναι πολύ εντονότερες ως εμπειρίες από το βάρος του πόνου.

Η απάντηση γεννιέται μέσα μας

Δυο γονείς, μας λένουν οι επιστήμονες, μπορούν να κάνουν άπειρα διαφορετικά παιδιά. Όσο διαφέρουν οι φυσιολογίες μας, άλλο τόσο και παραπάνω ποικίλλουν οι εκφράσεις του εσωτερικού κόσμου μας. Το ίδιο και οι απαντήσεις στα μεγάλα αυτά ερωτήματα. Αν ένας τρίτος μας δώσει τη μία «σωστή» δήθεν απάντηση του, θα καταστρέψει την ποικιλία και την προσωπικότητα των δικών μας απαντήσεων - των ιερών απαντήσεων πού για τον καθένα μας επιφυλάσσει ο Θεός. Η υποτιθέμενη σοφία του οποίου σοφού θα συντριψει την αλήθεια και την ελευθέρια του Θεού μέσα μας.

Το μεγάλο λάθος είναι να περιμένουμε την απάντηση απ' έξω μας, από τους άλλους. Ποιος σοφός; Ποιος φωτισμένος; Ποιος φιλόσοφος; Ποιος ασφαλισμένος στην ορθότητα των επιχειρημάτων του ιερέας γνωρίζει την απάντηση των τόσο προσωπικών μας «γιατί»; Η απάντηση μπορεί να ανιχνευθεί μόνο μέσα μας. Όχι στις ανάλογες δήθεν περιπτώσεις, ούτε σε βαρύγδουπα βιβλία, ούτε σε συνταγές παρηγοριάς και σοφίας. Η απάντηση δεν υπάρχει κάπου, δεν την ξέρει κάποιος. Η απάντηση γεννιέται μέσα μας. Η δική μας απάντηση είναι το δώρο του Θεού.

Ο πόνος μας βγάζει από τα ανθρώπινα μέτρα

Τελικά αυτά τα «γιατί» δεν έχουν τις απαντήσεις πού ή φτώχεια και η αδυναμία μας περιμένει. Στη λογική αυτή συνήθως παραμένουν αναπάντητα. Γι' αυτό και ο Χριστός για το θάνατο δεν είπε παρά ελάχιστα. Απλά ο Ίδιος τον επέλεξε· και πόνεσε όσο κανένας άλλος. Και όταν αναστήθηκε, το στόμα Του έβγαλε περισσότερη πνοή και λιγότερα λόγια. Δεν είπε τίποτε για ζωή και θάνατο — μόνο προφήτευσε το μαρτύριο του Πέτρου. Ο πόνος δεν απαντιέται με επιχειρήματα. Ούτε ή αδικία και ο θάνατος αντιμετωπίζονται με τη λογική. Τα προβλήματα αυτά λύνονται με το εμφύσημα και την πνοή πού μόνο ο Θεός δίνει. Λύνονται με το Άγιο Πνεύμα. Ξεπερνιούνται με την ταπεινή αποδοχή του θελήματος του Θεού, πού είναι τόσο αληθινό αλλά συνήθως και τόσο ακατανόητο.

Στο διάβα της, ή δοκιμασία συνοδεύεται από το σφυροκόπημα των αναπάντητων ερωτημάτων. Κι εμείς, γαντζωμένοι στα «μήπως», στα «γιατί», στα «αν», συντηρούμε τις

ελπίδες και αντέχουμε την επιβίωση σε αυτό τον κόσμο, προσδοκώντας κάτι σίγουρο ή κάτι σταθερό. Αυτό όμως συνήθως δεν εντοπίζεται στην προτεινόμενη από μας λύση, άλλα επικεντρώνεται στην απροσδόκητη, υπέρλογη θεϊκή παρηγοριά. Κάθε προσπάθεια αντικατάστασης της με ανθρώπινα υποκατάστατα αδικεί εμάς τους ίδιους. Κάθε περιορισμός στην ασφυκτική θηλιά των ορθολογιστικών απαντήσεων μας παγιδεύει βαθύτερα στο δράμα μας. Στο διάλογο με τον πόνο, την αδικία και το θάνατο είμαστε υποχρεωμένοι να βγούμε από τα ανθρώπινα μέτρα. Αύτη είναι όχι μόνο η έξοδος από τη δοκιμασία αλλά και η ευεργεσία της.

Η μοναδική ευκαιρία

Τελικά, το μεν ερώτημα μπορούμε να το υποβάλλουμε, τη δε απάντηση πρέπει να την περιμένουμε. Η ο Θεός δεν υπάρχει ή παραχωρεί μια δοκιμασία για να μας δώσει μια μοναδική ευκαιρία. Αν δεν γινόταν η Σταύρωση, δεν θα υπήρχε η Ανάσταση. Ο Χριστός θα ήταν ένας καλός δάσκαλος· όχι ο Θεός. Ο Θεός δίνει την ευκαιρία. Σε μας μένει να τη δούμε και να την αξιοποιήσουμε. Η δε χαρά και το περιεχόμενο αυτής της ευκαιρίας είναι πολύ μεγαλύτερα από την ένταση και τον πόνο της δοκιμασίας.

Ο θάνατος, ο πόνος, ή αδικία αποτελούν μυστήριο πού ή οποία απάντηση το διασαλεύει. Στις περιπτώσεις αυτές ή αλήθεια δεν εκφράζεται ως άποψη ή επιχείρημα, άλλα προσφέρεται ως ταπείνωση και κοινός πόνος. Η πορεία στο μεθόριο της ζωής και του θανάτου, του σκανδαλισμού και της δοξολογίας, του θαύματος και της αδικίας παρουσιάζει στροφές και κρυμμένες γωνιές, οπού διασφαλίζεται ή αλήθεια της ζωής. Αν ξεφύγει κανείς τον πειρασμό να λυγίσει, τότε αντικρίζει την αλήθεια με τέτοια όψη πού ποτέ του δεν είχε καν φαντασθεί. Ο πόνος, αν κάποιος καταφέρει να τον αγκαλιάσει, γεννά πρωτόγνωρες ευαισθησίες και ξεδιπλώνει πραγματικότητες ού με άλλο τρόπο δεν μπορούν να ιδωθούν. Η πρόκληση δεν είναι να συμβούν γεγονότα και αποκαλύψεις· αυτά υπάρχουν. Η πρόκληση είναι να ανοίξει κανείς τα μάτια του για να μπορεί να τα αντικρίσει.

Είναι αναντίλεκτη αλήθεια δυστυχώς: συνήθως μόνο χάνοντας τα πολύ επιθυμητά, γνωρίζουμε και κερδίζουμε τα πολύ μεγάλα.

Σίγουρα ο πόνος και ή αδικία δεν μπορούν να καταργήσουν την αγάπη του Θεού. Ο Θεός υπάρχει. Και είναι αγάπη και ζωή. Η τέλεια αγάπη και το πλήρωμα της ζωής. Και το μεγαλύτερο θαύμα της ύπαρξης Του είναι ή συνύπαρξη Του με τον πόνο, την αδικία και το θάνατο.

Ίσως και ή μεγαλύτερη πρόκληση για τον καθένα μας να είναι ή συνύπαρξη με το δικό του προσωπικό πόνο, το ελπιδοφόρο σφιχταγκάλιασμα με τα βαθύτερα αυτά «γιατί», ή ταπεινή εσωτερική περιχώρηση στην προσδοκία του Θεού μέσα από τις «αδικίες» πού νομίζουμε πώς Αυτός μας κάνει. Πριν από λίγες μέρες με πλησίασε κάποια νεαρή κοπέλα, πού το καντηλάκι της ζωής της φαίνεται να τρεμοσβήνει. Μέσα στον αβάσταχτο πόνο της διέκρινα την ελπίδα. Μέσα από τα δακρυσμένα μάτια της αντίκρισα τη χαρά, τη δύναμη και τη σοφία.

-Θέλω να ζήσω, μου είπε. Άλλα δεν ήλθα για να μου το επιβεβαιώσετε. Ήλθα για να με βοηθήσετε να φύγω έτοιμη από αυτό τον κόσμο,

—Εγώ είμαι παπάς της ζωής και όχι του θανάτου, της απαντώ. Γι' αυτό και θέλω να ζήσεις. Επίτρεψέ μου, όμως, να σε ρωτήσω κάτι: Μέσα στη δοκιμασία σου, ρωτάς ποτέ «γιατί σε μένα, Θεέ μου;»

-Δεν σας καταλαβαίνω, πάτερ, μου λέει. Εγώ ρωτώ «γιατί όχι σε μένα, Θεέ μου;». Και δεν περιμένω το θάνατο μου, άλλα προσδοκώ το φωτισμό μου!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ . ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΝ ΠΛΩ . Α ΕΚΔΟΣΗ 2005